

השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סח.

עין משפט
גד מצוה

ס א מ"י פ"טז מהל
מחללות אסורות
הלכה טז:

הוי כעיקר וכ"ת להאי גופיה אינטרין דטעם כעיקר דמגיעולי עובדי
כוכבים יליף ר"ש דטעם כעיקר כדאמר לר"ע פרק אלו עובדין א"א
לומר כן דאי יליף ר"ש מגיעולי עובדי כוכבים טעם כעיקר א"כ תקשי
לר"ש משרת דכתב רחמנא למה לי דהא לא אינטרין לטעם כעיקר
כיון דמגיעולי עובדי כוכבים יליף לה

ר"ש ואין לומר דאינטרין משרת
להיתר מנטרף לאיסור כדאמר התם
פ' אלו עובדין לר"ע ועולם א' ויליף
מגיעולי עובדי כוכבים טעם כעיקר
(א) דלמאי אינטרין משרת להיתר
מנטרף לאיסור אי כשאוכל כזית מטעם
האיסור הנבלע ובהיתר היינו טעם
כעיקר אין בחזי זית לאיסור עם חזי
זית דהיתר לא מנטרפי ומשו"ה שפיר
אינטרין להיתר מנטרף לאיסור דהא
שמעינן לר"ש דאמר א' כל שהוא
למלקות וא"כ למיל היתר מנטרף
לאיסור אלא ש"מ דמודה ר"ש דקדירה
בת יומא נמי א"א דלא פגמה פורתא
כדפרישית כך דקדק הר"ר שמואל
מאיר"א והר"ר יקר כמניין דוחה
דאיכא לנימיר דלמאי שפיר אינטרין
משרת לר"ש אע"ג דסבר כל שהוא
למלקות הא פרי"ת כסמוך היינו דוקא
כשהאיסור בעין אבל לא ע"י תערובת
כדמוכח מההיא דמימי כסמוך בערלה
וכלאי הכרס אין מנטרפין וכן ז"ל ע"כ
דל"כ לא תמלא איסור כלל א' [בטלן]
לר"ש כל צבוב ציבט ולא בס' בלא
וא"כ שפיר אינטרין משרת להיתר
מנטרף לאיסור כגון בחזי זית שנבלע
בחזי זית פת ואכלו כדקאמר התם
מזי ששרה פתו ציין ויש צו כדי לררף
כזית חייב ועולם טעם כעיקר לר"ש
מגיעולי עובדי כוכבים כך דוחה הר"ר
יקר ומורי הר"ר פרך מקיים פירוט
הר"ר שמואל ואומר דדיומי הר"ר יקר
אינו כלום דודאי מגיעולי עובדי כוכבים

שאינה ראוייה לגר. שהקריחה. אלמא מדאפגים בטל איסורה: פרוחה
מעיקרא. מוכת שחין מחיים דהואיל ואפיגמא מקודם שזאה לדי
נבלה לא חל סם נבלה עליה אבל היכא דאיסתק מעיקרא תו לא
פקע איסור משום פגם: מחלוקת. דר"מ ור"ש: פגום מעיקרו.
משעה שנפל למוכו: והא כהא דפוגם
מעיקרא הוא ופליגי. דקמני אסור
לרבנן: ר' יוחנן. אדעולא אתא
לאיפלוגי: איסתא לר' יוחנן. דמוקי
פלוגמיהו פגום מעיקרו: שאור של
חולין שנפל לסוך העיסה והימלא.
כראוי ואח"כ נפל של תרומה או של
כלאי הכרס אסור: ור"ש מסיר.
שהחמינה יותר מדאי ונפגמה: והא
כהא. דהאי שאור משעה שנפל ציה
פגמה שרי מחומלת כבר וקאסר
ר"מ: וראוייה לחמע בה כמה עיסות
אחרות. (ז) (של תרומה) הלכך חיימוך
דיותר מדאי אע"פ שפגם הוא לענין
(ח) אכילה שבת הוא לענין חיימוע עיסות
אחרות: שאור של תרומה ושל חולין
שנפלו. ציחד לתוך העיסה ויש בכל
אחד כדי לחמן וחיימועה יותר מדאי
(ט) לפגומה: ר"ש מסיר. שפגמה: נפל
של תרומה פתלה ד"ה אסור. הואיל
ומשכיחה בתחלה אע"פ שחור והועיל
לפגומה כשנפל שאור של חולין אחריו
ושניהם פגמהו היו משכיח ולבסוף
פגם ואסור. ולקמן פריך אס כן ירשא
נמי (י) ר"ש הרי השכיח של תרומה עם
של חולין תחלה: נפל של חולין.
(יא) וחיימועה: ואחרי כן נפל של תרומה.
דהיינו פגום מעיקרו אסור ור"ש ממיר:
כדרכי

שאין ראוייה לגר אינה קרויה נבלה ור"מ
ההוא למעוטי סרוחה מעיקרא ור"ש סרוחה
מעיקרא לא צריכא מיעוטא עפרא בעלמא
הוא אמר עולא מחלוקת שהשיבוח ולבסוף
(ב) פגם אבל פגם מעיקרא דברי הכל מותר
איטיביה רב חגא לעולא יין שנפל לתוך
עדשים וחומץ שנפל לתוך גריסין אסור ור"ש
מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי
אמר עולא חגא לא מידע ידע מאי קאמרי
רבנן תיובתא קא מותיב הכא במאי עסקינן
כגון שנפל לתוך גריסין צונגין והרתיחם נעשה
כמו שהשיבוח ולבסוף פגם ואסור ור' יוחנן
אמר בפגום מעיקרא מחלוקת איבעיא להו
בפגום מעיקרא מחלוקת אבל השיבוח ולבסוף
פגם דברי הכל אסור או דלמא בין בוז ובין
בוז מחלוקת תיקו אמר רב עמרם אפשר
איתא להא דר' יוחנן ולא תניא לה במתניתין
נפק דק ואשכח (ג) (דתניא) אשאר של חולין
שנפל לתוך העיסה ויש בו כדי להחמיץ
והחמיצה ואח"כ נפל שאור של תרומה או
שאור של כלאי הכרס ויש בו כדי להחמיץ
אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא
הוא ופליגי א"ר זירא שאני עיסה הואיל
וראוייה לחמע בה כמה עיסות אחרות ת"ש
שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך
העיסה בזה כדי להחמיץ ובהו
נפל של תרומה תחלה ד"ה אסור נפל של תרומה או של
כלאי הכרס אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא ופליגי וכי תימא ה"ג
כדרכי

העיסה בזה כדי להחמיץ ובהו
נפל של תרומה תחלה ד"ה אסור נפל של תרומה או של
כלאי הכרס אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא ופליגי וכי תימא ה"ג
כדרכי

לר"ש תו לא אינטרין משרת להיתר מנטרף לאיסור משום דבלאו צירוף נמי כל שהוא (א) אע"ג דאינו בעין אלא נבלע בתוך הפת מה צדק
הלא כיון דטעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים א"כ חשבו הטעם הנבלע כאלו היה בעין ואם כן כיון שאילו היה מן האיסור בעין היה מיחייב
בכל שהוא לר"ש הכי נמי כשהוא נבלע צהיתר כיון שיש צו טעם וטעם כעיקר ותדע דהא כיון דלר"ש כל שהוא למכות בכזית לרבנן אם
כן כך לי כל שהוא לר"ש ככזית לרבנן ובכזית לרבנן מחייב עליה אפי' כשאינו בעין אלא נבלע בתוך היתר שיאכל כל כך כן היה היתר
הנבלע איסור שאכל כזית מטעם איסור הנבלע בתוכו מיחייב עליה כאלו הכל הכזית איסור בעין כיון דטעם כעיקר וא"כ הלא כל שהוא
לר"ש כשהוא נבלע בתרומה טעם מיחייב כאלו אכלו בעין כיון דטעם כעיקר וא"כ אי טעם כעיקר (ב) מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש תו לא
אינטרין לר"ש משרת כלל דלהיתר מנטרף לאיסור לא אינטרין דהא מכל שהוא מיחייב בטעם כאלו היה בעין כדפרישתי וא"כ (ג) (הכי קא"ל)
משרת דכתב רחמנא ל"ל דכתיב גבי נזיר לר"ש אי גיעולי עובדי כוכבים לטעם כעיקר משום דלא פגם כלל אלא ע"כ דקסבר ר"ש דקדירה
בת יומא פגמה פורתא והשתא ניחא הכל דלא מני ר"ש למילף טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים דחידוש הוא כיון דפגמו אפילו פגם
זוטא והיה לנו להתיר כל פגם אי לאו דגלי קרא והלכך אינטרין משרת לטעם כעיקר ומה שדחה הר"ר יקר ממה שפרי"ת לקמן מההיא
דערלה והכלאים דבסמוך דלא אר"ש כל שהוא למכות צמיד דתערובת רק דבצר שהוא בעין אומר מורי דלק"ל מידי דר"ת לא דיבר רק
בתערובת שיש לו להיתר להתבטל כגון יבש ציבט כגון יבש ציבט חד בתרי דרחמנא אמר אחרי רבים להטות או דבצר לה היכא דליכא טעמא כגון
דאיכא ס' דכל מקום דשייך ליה ציטול לאו אמר ר"ש כל שהוא לטעם כעיקר דהא לא עדיף כל שהוא לר"ש מכזית דרבנן וכי היכי דכזית דרבנן
מתבטל ברו ציבט וכן בלא ה"ה לר"ש כל שהוא דהא רחמנא אמר דליבטיל אבל היכא כגון ציטול כגון היכא דאיכא טעם דטעם
לא בטיל כיון דטעם כעיקר א"כ ה"ג מיחייב בכל שהוא לר"ש כשהוא בתערובת כיון שיש צו טעם כאלו היה בעין כדפי' כן נראה
למורי: [וע"ע תוס' שנת פט: ד"ה אסורין ותוס' מעילה ית. ד"ה מין:] אמר עולא מחלוקת בהשיבוח ולבסוף פגם. והשתא ז"ל לעולא דלא
פליגי ר"מ ור"ש בקראי דלעיל (ד) דנבלה דא"כ לא היו מיסתבר לחלק בין השכיח ולבסוף פגם לפגם מעיקרו אלא כפגמא פליגי ר"מ סבר
כיון שהשכיח מעיקרא בשעת נפילה ואל איסור עליה שוב אין לו היתר גם כי פגם אחרי כן ור"ש סבר כיון דהשתא פגמא הוא שרי:
אבר' השיבוח ולבסוף פגם ד"ה אסור. וא"ת והא לעיל משמע דפליגי בהשכיח ולבסוף פגם גבי נבלה דר"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא
דוקא אבל לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף אסורה ור"ש מוקי לה אפילו לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף פגם שרי אלמא
פליגי בהשכיח ולבסוף פגם וי"ל דלא דמי השכיח ולבסוף פגם דהכא להשאיר נבלה דלעיל דהכא י"ל השכיח בשעת התערובת ששבעה שנפל
האיסור לתוך היתר היה נותן טעם לשבח ולבסוף פגם אותו טעם המעורב שם כגון נתן (ה) לתוך גריסין צונגין והרתיחן וע"ז קאמר ד"ה
אסור כיון דמעיקרא היה נותן טעם לשבח ואל עליה איסור אבל ההוא דנבלה דלעיל דפליגי ר"ש ושרי כשהיא סרוחה עכשו אע"ג דמעיקרא
לא היתה סרוחה מ"מ צעודה נבלה (ו) נפגם ושריא: אן דלמא בין בוז ובין בוז מחלוקת. וא"ת היכי מספקא ליה צהא א"כ ר' יוחנן
דאמר לעיל פגם מעיקרא מותר השכיח ולבסוף פגם אסור דאמר כמאן לא כר"מ ולא כר"ש דר"מ אסר כל פגם ור"ש ממיר כל פגם וי"ל
דסבר לה כר"ש צהא דפגם מעיקרו ור"מ צהא בהשכיח ולבסוף פגם: ר"ת ק"ו. ואע"ג דלקמן פשטינן לו מצרייתא דפגם מעיקרא
פליגי השכיח ולבסוף פגם דברי הכל אסור מ"מ עלתה להם צהיתר דתקו ושוב פטויה וכי האי גוונא אשכחנא צהה דפרק
המפלת (דף כה.) גבי מחלוקת בעבור אכל צללו כו': [וע"ע תוס' לעיל ג. סוף ד"ה או דלמא]:

(א) [בכזית כג: א] (ב) [דמן: א] עולה פ"ב מ"ט,
(ג) [ק"ש מנח"א] (ד) ע"י
רש"י שגורים בענין אחר,
(ה) ומסת"א, (ו) רש"י,
(ז) י"א דהא קושא לזכותה
וקי ז"ל ומתיר"א גרם
הקשה לו, (ח) ז"ל נפגמה.
רש"י.

גליון הש"ס
נברא ר"ש סרוחה
מעיקרא. עין בכזית דף
כג ע"ב מספוט ד"ה
ואדך:

הגהות הב"ח
(א) גמ' ולבסוף פגם
אכל פגום מעיקרא כ"ל
וכן בכל העמוד: (ב) רש"י
ד"ה וראוייה לחמע וכו'
לענין אכילה עשה זו
שבת הוא לענין חיימוע:
(ג) ד"ה שאור וכו' וזר
מדאי ונפגמה הס"ד:
(ד) ד"ה נפל של תרומה
וכי רש"א נמי אמאי
מתיר ר"ש הרי השכיח:
(ה) ד"ה נפל של חולין
תחלה ותמלה: (ו) תוס'
ד"ה ואדך טי' (בעמוד
הקודם) ועולם יליף
מגיעולי עובדי כוכבים טעם
כעיקר דהא מה שפיר
אינטרין משרת להיתר
מנטרף לאיסור היינו
כשאוכל כזית מטעם
האיסור הנבלע צהיתר
אבל חזי זית דאיסור עם
חזי זית דהיתר לא מנטרפי
דהא שמעינן ליה לר"ש
דאמר כל שהוא למלקות
כ"ל: (ז) ב"ד כל שהוא
אסור אע"ג דאינו בעין
וכי כיון דטעם כעיקר
יליף מגיעולי עובדי
כוכבים: (ח) ב"ד אי
טעם כעיקר יליף מגיעולי
עובדי כוכבים לר"ש תו
וכי וא"כ הקשה ליה
משרת דכתב רחמנא:
(ט) ד"ה אמר וכו' ור"ש
בקראי דלעיל דגיעולי
עובדי כוכבים ודבבלה
דל"כ: (י) ד"ה אכל וכו'
כגון נתן חומץ לתוך
גריסין: